

Begrijpend Lezen

Oefenboek (2)

Geschikt voor het voorbereiden
op de IEP Eindtoets

Groep 8

© 2018 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). v. 02

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN: 978-94-93128-00-2

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Mijn geheim 6

Rommelmarkt met grandioze prijzen 8

Straf 10

Ieder kind op EHBO-cursus 12

Weerzien in Duitsland 14

Slakken 16

Kermis 18

Postcrossing: een kaartje van ver weg 20

Hoe verklein je je ecologische voetafdruk? 22

Het ongeluk 24

Modern schatzoeken 26

Hoera, vakantie! 28

Een kijkje in de toekomst 30

Open middagen sportclub AVIE 32

De Olympische Spelen 34

Antwoorden 38

Inleiding

**In dit Eindtoets Oefenboek (deel 2 van een serie van 2) kan op een goede en verantwoorde manier voor begrip-
pend lezen worden geoefend voor de IEP Eindtoets.**

Voor alle leerlingen van groep 8 in het reguliere basis-
onderwijs is het verplicht om een Eindtoets te maken.
De Eindtoets meet wat een leerling aan het eind van de
basisschoolperiode heeft geleerd. Het behaalde resultaat
van de Eindtoets geeft informatie over de referentieniveaus
die een leerling beheerst en voorspelt hoe hij het naar
verwachting zal doen in het voortgezet onderwijs (VO). Het
schooladvies van de leerkracht zal in de meeste gevallen
bevestigd worden door deze score. Hoewel de score van de
Eindtoets niet bepalend is voor het schooladvies, voelt het
wel prettig om een score te halen die recht doet aan wat de
leerling daadwerkelijk in huis heeft.

Alle onderwerpen die in de IEP Eindtoets zitten voor begrip-
pend lezen, komen in dit Oefenboek uitgebreid aan bod.
De vraagstelling is afgestemd op die van de IEP Eindtoets.
De opgaven verschillen in moeilijkheidsgraad, waardoor
iedere leerling een succesgevoel kan ervaren en een eerlijke
kans krijgt om te laten zien wat hij kan. De IEP Eindtoets
is een Eindtoets die open en gesloten vragen afwisselt. De
validiteit van de toets wordt daardoor verhoogd. De meer-
keuzevragen kunnen drie of vier antwoordmogelijkheden
hebben, waarbij de antwoordmogelijkheden op bijvoor-
beeld alfabetische volgorde staan.

De Eindtoets bestaat uit de verplichte onderdelen Taal en
Rekenen. Met dit boek kan geoefend worden voor het do-
mein begrip-
pend lezen als onderdeel van Taal. De opgaven
die bij de teksten horen, toetsen verschillende kennisgebie-
den en vaardigheden.

Onderdeel	Domein	Kennis en vaardigheid
Taal	Lezen	Begrijpen Interpreteren Woordenschat Samenvatten Opzoeken

Domein Lezen

Bij Lezen gaat het om het meten van het niveau van begrip-
pend lezen van de leerling. Tijdens het leesproces wordt er
betekenis gegeven aan een geschreven tekst. De lezer kan
dit leesproces inzetten in verschillende situaties, bijvoor-
beeld om instructies op te volgen, om zichzelf te vermaken,
om nieuwe informatie te verkrijgen, om studieteksten te
onthouden of om informatie op te zoeken.

Bij Begrip-
pend lezen gaat het om het verwerken van infor-
matie in een tekst. De lezer kan zich een goede voorstelling
maken van een tekst. Daarbij kan hij relaties leggen tussen
tekstdelen, maar ook relaties leggen tussen een tekst en de
eigen kennis.

De IEP Eindtoets maakt gebruik van contexten die geschikt
zijn voor alle leerlingen in groep 8. Belangrijke kenmerken
voor het onderdeel Lezen zijn:

- De leesteksten sluiten nauw aan bij de belevingswereld
van de groep 8-leerling, omdat die heel herkenbaar zijn
en de leerling zich daardoor kan inleven in het verhaal,
- Er wordt gebruikgemaakt van een lay-out die past bij het
soort tekst, zoals een krantenbericht, e-mail of brief,
- Er wordt vooraf aangegeven hoeveel opgaven bij een
leestekst horen,
- De leestekst en de bijbehorende opgaven worden naast
elkaar weergegeven. Een leerling hoeft daardoor niet
heen een weer te bladeren voor het beantwoorden van
de vragen,
- In de leesteksten worden woorden of zinnen benadrukt
(gearceerd of vetgedrukt), waardoor een leerling niet
lang hoeft te zoeken naar iets uit een tekst,
- Schema's en tabellen zijn opgenomen in de leesteksten
en zijn daardoor altijd onderdeel van de context.

De vragen behorend bij een tekst richten zich op verbanden
tussen zinnen, relaties tussen tekstgedeelten en specifieke
inhouden in een tekst, zoals de hoofdgedachte, het thema
en het doel.

Om de leerling tijdens het oefenen zo min mogelijk af te
leiden, wordt de mogelijkheid geboden om de antwoorden
in het Oefenboek zelf op te schrijven. Daardoor wordt de
leerling niet onnodig afgeleid tijdens het maken van de
toets, door andere organisatorische handelingen.

Kennis en vaardigheden

Bij begrip-
pend lezen worden verschillende soorten kennis
en vaardigheden getoetst. Hier gaat het om kennis en vaar-
digheden zoals begrijpen, interpreteren, woordenschat,
samenvatten en opzoeken.

Begrijpen

Bij Begrijpen gaat het erom dat de leerling de inhoud van
de tekst goed begrijpt. Dit wordt bevorderd doordat er in
dit Oefenboek teksten worden aangeboden die nauw aan-
sluiten op de belevingswereld van de leerling.

Tijdens het lezen van de tekst wordt ook de achtergrond-
kennis en de woordenschat van de leerling geactiveerd. De
leerling is daardoor goed in staat om de bijbehorende vra-
gen goed te kunnen begrijpen en te kunnen beantwoorden.

Interpreteren

Bij het interpreteren kan de leerling verbanden leggen in de tekst en meningen onderscheiden. Bij Interpreteren gaat het er ook om dat de leerling relaties kan leggen tussen de tekst en de eigen algemene kennis. Deze vaardigheid stelt de leerling in staat om de vragen te kunnen interpreteren en uit te leggen.

Woordenschat

Bij Woordenschat gaat het om het kennen van de betekenis van woorden en woordgroepen. De vragen richten zich op de betekenis van woorden in zinnen of in een leestekst, maar ook de betekenis van woorden op zichzelf.

Samenvatten

Bij Samenvatten gaat het om het begrijpen van de informatie in een leestekst en het toepassen van die informatie. Wat zijn de hoofd- en bijzaken? De informatie van een tekst moet opgeslagen worden om deze op een ander moment weer toe te passen. Bijvoorbeeld bij het maken van een proefwerk of een werkstuk. In de IEP Eindtoets kan een leestekst omgezet worden in een verkorte tekst of in een schema of tabel.

De opgaven richten zich op de bruikbaarheid van een tekst, het plaatsen van een passende titel, het in- of aanvullen van een schema of het selecteren van het meest geschikte schema dat past bij een tekst.

Opzoeken

Bij het opzoeken van informatie gaat het om het opsporen van specifieke informatie in verschillende bronnen. Denk hierbij aan het opsporen van informatie in een krant of informatie op een website. De lezer zal soms heel grondig moeten lezen, maar soms ook vooral scannend. De IEP Eindtoets heeft schema's en tabellen opgenomen in de leesteksten. Deze zijn daardoor onderdeel van de context.

Méér oefenen

Dit boek is een deel van een serie Oefenboeken. Alle boeken samen vormen een gedegen voorbereiding op de IEP Eindtoets. Wil je méér oefenen dan wat de Oefenboeken je bieden, dan is er ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Je vindt deze op onze website www.junioreinstein.nl.

Je gaat een tekst lezen over pesten op school.
Er horen 7 vragen bij.

Mijn geheim

I - Ik heet Sanne en ik werd al een poosje gepest. Ik werd gepest door mijn 'beste vriendin' en een paar andere meisjes uit mijn klas. Ik zit sinds het begin van dit jaar samen met hen in de brugklas.

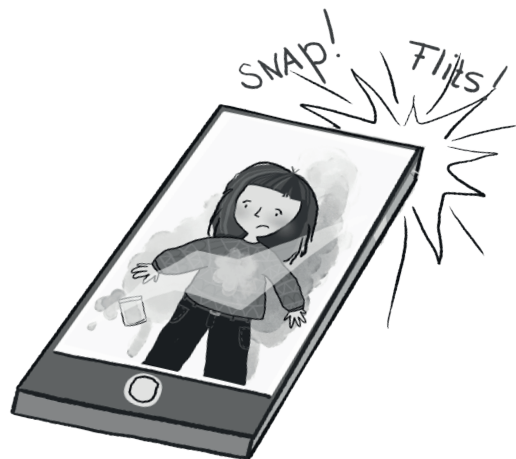
II - Op een middag hadden we het over jongens. De meiden vertelden wie ze leuk vonden en of ze ooit al gezoend hadden. Ik ben al jaren op Fedde. Maar gezoend had ik nog nooit. Fedde is de broer van één van de nieuwe meisjes uit mijn klas. Dat wist ik toch niet. Als ik dat had geweten, had ik nooit verteld dat ik Fedde leuk vind.

III - Weet je waarom? Steeds als er iets stoms gebeurde, bijvoorbeeld als ik mijn tas liet vallen op de gang, limonade over mijn T-shirt knoeide of kletsnat bij de fietsenstalling stond door de regen, dan maakten mijn klasgenootjes een snapchat en **zonden** die naar Fedde. **Ik vond dat echt zo stom. Ik schaamde me dood. Ik sliep slecht en durfde ook bijna niet naar school.** Na schooltijd ging ik zo snel mogelijk naar huis. Ik praatte ook bijna met niemand meer uit de klas. Als ik niets zeg, kan er ook niets gebeuren.

IV - Afgelopen maandag moest ik bij de mentor van de brugklas komen. Hij vroeg of het wel goed met mij ging. Ik had een paar onvoldoendes gehaald. Hij vond me ook vaak heel stil achter in de klas zitten. Ik wilde er eerst niet over praten, maar de mentor vroeg maar door. Toen ik het vertelde, beloofde hij om me te helpen.

V - Eerst vroeg hij mijn 'beste vriendin' met hem en mij te praten. Zij legde uit dat het allemaal niet zo erg bedoeld was. Ze vond het gewoon grappig om te doen. Ze wist niet dat ik er zoveel last van had. Toen kwamen de andere meisjes uit mijn klas erbij. Ook zij wisten niet dat ik last van die snapchats had en me heel **vervelend** voelde. Ze hadden er gewoon nog nooit over nagedacht.

VI - Ik ben heel erg **opgelucht** dat ik het toch **verteld** heb. Er is afgesproken dat er geen snapchats meer naar Fedde **gestuurd** worden. Ik ben zo **blij**. Nu kan ik weer gewoon **doen** en lachen op school. Weet je van wie ik gisteren een berichtje kreeg? Van Fedde! Hij vroeg of ik een keertje mee wil **gaan** naar de bioscoop. Maar ik weet nog niet of ik dat wel **durf** ...

1

Sanne wordt gepest op school.

In welke alinea wordt voor het eerst duidelijk op welke manier ze gepest wordt?

in alinea I

in alinea II

in alinea III

in alinea IV

2

Wat is de oorzaak van het pestgedrag tegen Sanne?

Dat Fedde en Sanne nog nooit gezoend hebben.

Dat Sanne geen vriendinnen heeft in haar klas.

Dat Sanne verteld heeft dat ze op Fedde is.

3

In alinea III wordt het woord 'zonden' gebruikt?

Wat is hier een ander woord voor 'zonden'?

brachten

filmden

gaven

stuurden

4

Lees alinea III nog eens.

Welke zin in alinea III wordt figuurlijk gebruikt?

Ik schaamde me dood.

Ik sliep slecht en durfde ook bijna niet naar school.

Ik vond dat echt zo stom.

5

Lees alinea IV. Sanne is opgefallen bij de mentor.

Schrijf twee trefwoorden op die aangeven waarom ze is opgefallen.

Trefwoorden: _____, _____

6

Lees alinea VI.

Welke twee woorden in deze alinea betekenen ongeveer hetzelfde?

durf en gaan

opgelucht en blij

opgelucht en doen

verteld en gestuurd

7

Wat geeft het best de structuur weer van de tekst?

kletsen over jongens, snapchats, bij mentor komen, praten over pesten, opluchting

pesten, kletsen over jongens, bij mentor komen, praten over pesten, opluchting, naar bioscoop gaan

pesten, kletsen over jongens, snapchats, bij mentor komen, praten over pesten, oplossing, opluchting

pesten, snapchats, bij mentor komen, praten over pesten, kletsen over jongens, oplossing, opluchting

Taal | Lezen

Mijn geheim

1. in alinea III
2. Dat Sanne verteld heeft dat ze op Fedde is.
3. stuurden
4. Ik schaamde me dood.
5. onvoldoendes, stil
6. opgelucht en blij
7. pesten, kletsen over jongens, snapchats, bij mentor komen, praten over pesten, oplossing, opluchting

Rommelmarkt met grandioze prijzen

1. om 7:00 uur of eerder
2. 's middags om vier uur
3. Voor een goed doel zoveel mogelijk geld ophalen.
4. een vraagteken
5. kraampjes
6. algemene informatie, info voor bezoekers, info voor huurders, dagprogramma, oproep en einddoel

Straf

1. Dat de boshut werd gebouwd.
2. in de winter
3. een verzonnen verhaal
4. ik zit in moeilijkheden
5. Een avontuurlijke jongen die veel durft te doen.
6. alinea V
7. roetvegen, kleren stonken

Ieder kind op EHBO-cursus

1. Om de lezer te overtuigen een EHBO-cursus te doen.
2. lessen
3. Wat je moet doen als iemand door rood licht rijdt.
4. stelpen
5. Er wordt tijdens de cursus veel geoefend. Je leert hoe je kunt helpen bij kleine en grote ongelukken.
6. bij alinea VI
7. alinea V

Weerzien in Duitsland

1. Niels
2. doodgeschrokken (alinea II)

3. geen duidelijke oorzaak
4. een dierentuin.
5. de olifant
6. Hij herkende de vader van Niels en liep naar hem toe.
7. Bewering 1 is waar en bewering 2 is niet waar.

Slakken

1. Een verhaal waarvan je iets leert.
2. kraken, ritselen
3. het museum Naturalis
4. naaktslakken, huisjesslakken, wijngaardslakken, onderwaterslakken
5. in alinea III
6. Wat slakken zijn en hoe die in elkaar zitten.
7. Bewering 1 is waar en bewering 2 is niet waar.

Kermis

1. Jochem
2. om 13:00 uur
3. Reuzenrad
4. Draaimolen
5. De jongens willen 's morgens al op de kermis zijn.
6. Uitzichttoren
7. denkt dat hij veel geld kwijt zal zijn op de kermis.

Postcrossing: een kaartje van ver weg

1. bij de alinea 'Postcrossing'
2. Hij wil je overhalen iets te gaan doen.
3. een postkaartje
4. B. Je ontvangt een postadres.
C. Je schrijft een postkaart en op het kaartje zet je iets over jezelf en een unieke code.
D. Je verstuurt de kaart per post aan een onbekende persoon.
E. Je ontvangt een bedank berichtje na ontvangst.
F. Je ontvangt ook een postkaart van een andere onbekende persoon.

Hoe verklein je je ecologische voetafdruk?

1. Dat het klimaat op aarde anders wordt.
2. De hoeveelheid grond die een mens gebruikt om te leven.
3. Ga zuinig om met energie
4. Die eet groente, fruit, eieren en zuivelproducten, maar geen vlees of vis.
5. in alinea II
6. Evert en Ziyana